Suositus

koulu- ja oppilaitos-nuorisotyön rakenteiden vahvistamisesta

KOULU & OPPILAITOS
NUORI SO TYÖ

Nuoska
koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaamiskeskus

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS

XAMK
Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämisyksikkö Juvenia

Suositus koulu- ja oppilaitosnuorisotyön rakenteiden vahvistamisesta

Suositus kuvaa rakenteisiin juurtuvaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä ja sen edellyttämää monialaista yhteistyötä. Se kannustaa koulutuksen järjestäjiä, nuorisopalveluja ja opiskeluhuoltopalveluja tarkastelemaan yhdessä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sisältöjä ja rakenteita: johtamista, osaamisen kehittämistä, taloudellista kehittämistä sekä arviointia. Suositus sisältää koulu- ja oppilaitosnuorisotyön määritelmän, joka kuvaa, millaista hyvä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö parhaimmillaan on sekä toimenpiteet rakenteiden vahvistamiseksi. Suositusta voi hyödyntää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä tukevien rakenteiden tarkistuslistana sekä yhteisen keskustelun pohjana.

Suosituksen tavoitteena on, että koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä on selkeä tehtävä ja tunnustettu asema osana koulujen ja oppilaitosten monialaista kasvatus- ja hyvinvointityötä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö perustuu nuorisolain (1285/2016) nuorisotyölle määrittämiin tehtäviin tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Hyvässä yhteistyössä toteutettu koulu- ja oppilaitosnuorisotyö tukee nuorten kasvua ja tulevaisuususkoa sekä vahvistaa koulun ja oppilaitoksen yhteisöllistä kulttuuria ja ehkäisee kiusaamista. Se vahvistaa hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksiä kouluissa ja oppilaitoksissa

Koulu- ja oppilaitos-nuorisotyön määritelmä

PERIAATTEET

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on nuorilähtöistä, yhdenvertaista ja kouluviihtyvyyttä edistävää, arviointivastuusta vapaata ammatillista toimintaa. Se suhtautuu myönteisesti nuoriin, koulutukseen ja oppimiseen sekä tukee nuorten kriittisen ajattelun ja itsereflektion kehittymistä.

TAVOITTEET

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten hyvinvointia, kokonaisvaltaista kasvua, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja tulevaisuususkoa. Se vahvistaa nuorten vertais- ja ryhmäsuhteita, omaehtoista toimintaa, yhteisöön kiinnittymistä sekä nuorten ja aikuisten välistä vuorovaikutusta.

ASEMA

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on koulujen ja oppilaitosten arjessa tehtävää nuorisotyötä, jota voi tuottaa nuorisopalvelut, koulutuksen järjestäjä tai muu kasvatuksellinen organisaatio. Se täydentää kasvattajayhteisöä nuoruuden ja nuorisotyön asiantuntijuudella ja luo yhteyden nuorten vapaa-aikaan. Se on osa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa, monialaista yhteistyöverkostoa sekä kunnan nuorisotyön palvelukokonaisuutta.

TOIMINTA

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö on helposti saavutettavaa toimintaa, joka kohdistuu ensisijaisesti koulu- ja oppilaitosyhteisöihin. Se perustuu nuorten kiireettömään kohtaamiseen ja ajankohtaisten ilmiöiden tunnistamiseen. Sen suunnittelu ja toteutus perustuvat paikallisten nuorten ja kasvattajayhteisön tarpeisiin ja vahvuuksiin.

KOULU & OPPILAITOS
NUORI SO TYÖ

Toimenpidesuositukset koulu- ja oppilaitos-nuorisotyön rakenteiden vahvistamiseksi

Toimenpidesuositusta voi hyödyntää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä tukevien rakenteiden tarkistuslistana sekä yhteisen keskustelun pohjana.

JOHTAMINEN

Suunnitelmallinen johtaminen kunnassa / koulutuksen järjestäjätasolla

- ☐ Määritellään yhdessä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön paikalliset tavoitteet ja tehtävät osana koulujen ja oppilaitosten monialaista yhteistyötä.
- ☐ Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö kirjataan tarkoituksenmukaisiin kunnan, opetuksen ja opiskeluhuollon suunnitelmiin, jotta varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus ja jatkuvuus.
- ☐ Laaditaan tarvittaessa koulutuksen järjestäjän sekä nuorisopalvelujen yhteistyöasiakirja, jossa sovitaan työn tavoitteista, toiminnasta ja niiden seurannasta.
- ☐ Sovitaan, miten suunnitelmien toteutumista seurataan ja millä tavoin arviointia tehdään (katso tarkemmin kohta Arviointi).

Suunnitelmallinen koulu- ja oppilaitos-nuorisotyön johtaminen oppilaitostasolla

- ☐ Sovitaan esihenkilövastuut, jotta työn tuki ja ohjaus ovat selkeitä.
- ☐ Määritetään työn oppilaitoskohtaiset painopisteet ja sovitaan, miten ne tehdään näkyviksi (esimerkiksi lukuvuosisuunnitelmassa ja vuosikellossa).
- ☐ Luodaan yhteistyörakenteet, jotka tukevat koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toteuttamista ja monialaista yhteistyötä. Määritellään esimerkiksi työntekijän rooli opiskeluhuoltoryhmässä ja yhteistyö- ja viestintäkäytännöt oppilaitoksen henkilöstön kanssa.
- ☐ Varmistetaan keskustelun ja yhteisten linjausten avulla, että koko oppilaitoksen henkilöstöllä on ymmärrys koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteista ja tehtävistä.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Perehdyttämisen vastuunjako ja sisällöt

- ☐ Sovitaan yhdessä, ketkä osallistuvat perehdytykseen.

Varmistetaan, että työntekijä perehtyy seuraaviin kokonaisuuksiin:

- ☐ koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteet ja tehtävät, erityisesti nuorten osallisuuden, toimijuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmasta
- ☐ oppilas- ja opiskelijahuoltolain, koulutusasteen lainsäädännön sekä opetussuunnitelmien keskeiset säädökset ja määräykset, jotka vaikuttavat koulu- ja oppilaitosnuorisotyöntekijän työhön
- ☐ oppilaitoksen toimintaympäristöön, henkilöstöön ja käytäntöihin.

Ammattitaidon ja työmuodon kehittäminen

Varmistetaan, että

- ☐ on luotu rakenteet koulu- ja oppilaitosnuorisotyöntekijän vertaisoppimista ja keskinäistä kokemusten jakamista varten
- ☐ on luotu rakenteet jatkuvalle yhteiskehittämiselle koulu- ja oppilaitosnuorisotyön, oppilaitoksen, vapaa-ajan toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen kesken
- ☐ osaamisen kehittäminen on suunnitelmallista ja sitä seurataan systemaattisesti (esim. kehityskeskustelut).

TALOUDELLINEN KEHITTÄMINEN

Varmistetaan kunnassa / koulutuksen järjestäjän tasolla, että

- ☐ koulu- ja oppilaitosnuorisotyön henkilöstö- ja toimintaresurssit tukevat tavoitteiden saavuttamista
- ☐ resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti
- ☐ tilat tukevat työtä ja ovat nuorille helposti saavutettavissa
- ☐ toiminnan kehittämiseen sitoudutaan pitkäjänteisesti myös muuttuvissa rahoitustilanteissa.

ARVIOINTI

- ☐ Sovitaan, millä tavoin koulu- ja oppilaitosnuorisotyön systemaattista arviointia ja tilastointia toteutetaan (esim. nuoDo-järjestelmää hyödyntäen).
- ☐ Huolehditaan, että nuorten, huoltajien ja henkilökunnan kokemuksia koulu- ja oppilaitosnuorisotyöstä kerätään suunnitelmallisesti, jotta saadaan monipuolinen kuva toiminnasta ja sen vaikutuksista.
- ☐ Sovitaan, miten tilasto- ja arviointitietoa hyödynnetään toiminnan johtamisessa, systemaattisessa kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa.
- ☐ Varmistetaan, että työntekijöillä on riittävät resurssit ja osaaminen toteuttaa työn tilastointia ja arviointia sovitusti.

KOULU & OPPILAITOS NUORISOTYÖ
Nuoska koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaamiskeskus
OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
OPINKIRJO KEHITTÄMISKESKUS
XAMK Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämisyksikkö Juvenia